

ULUSAL İNSAN HAKLARI KURULUŞLARININ EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLARIN KORUNMASINDAKİ ROLÜ

10 No'lu Genel Yorum:

**Eşit Haklar İçin
Çeviri Serisi**

ULUSAL İNSAN HAKLARI KURULUŞLARININ EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLARIN KORUNMASINDAKİ ROLÜ

On dokuzuncu oturum (1998)

1.Sözleşmenin 2. Maddesinin 1. Paragrafına göre, Sözleşmeye taraf her bir Devlet, “bu Sözleşmede tanınan hakları mevcut kaynakları ölçüsünde giderek artan bir şekilde tam olarak gerçekleştirmek için ...gerekli her türlü tedbiri” almakla yükümlüdür. Komite, insan haklarının korunmasını ve geliştirilmesiyle ilgili ulusal kuruluşların çalışmalarının, önemli adımların atılmasını mümkün kılabilecek bu araçlardan biri olduğunu kaydeder. Son yıllarda bu gibi kurumlar sayıca çoğalmakta ve yaygınlaşmaktadır ve bu eğilim Genel Kurul ve İnsan Hakları Komisyonu tarafından önemle desteklenmektedir. İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi tarafından, Devletleri ulusal kuruluşlarla ilgili olarak desteklemeyi ve teşvik etmeyi amaçlayan bir ana program başlatılmıştır.

2.Bu kuruluşlar ulusal insan hakları komisyonlarından Ombudsmanlık bürolarına, kamu yazarına çalışan ya da diğer insan hakları “savunucularından” “defensores del pueblo”ya kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Çoğu örnekte, bu türden bir kuruluşun Hükümet tarafından kurulduğu, yasama ve yürütme organları karşısında belirli bir özerkliğe sahip olduğu, ilgili ülkenin tabi olduğu uluslararası insan hakları standartlarını bütünüyle dikkate aldığı, ve insan haklarının korunması ve geliştirilmesiyle ilgili çeşitli görevleri üstlendiği görülmektedir. Bu türden kuruluşlar, Devletlerin içinde bulundukları ekonomik koşullardan bağımsız bir biçimde, birbirinden oldukça farklı hukuk kültürlerine sahip Devletlerde kurulmuş bulunmaktadır.

3.Komite, ulusal kuruluşların tüm insan haklarının bütünselliğinin ve birbirine bağımlılığının desteklenmesi ve sağlanması açısından önemli bir rol oynama potansiyeline sahip olduğunu kaydeder. Ne yazık ki, bu rol bu kuruluşlara verilmemekte ya da kuruluşun kendisi tarafından göz ardı edilmekte ya da önemsenmemektedir. Bu nedenle, bu kuruluşların ilgili tüm faaliyetlerinde ekonomik, sosyal ve kültürel haklar bütünüyle dikkate alınması gereklilik arz etmektedir. Aşağıdaki liste, söz konusu haklarla ilgili olarak ulusal kuruluşlarca alınabilecek ve kimi durumlarda halihazırda başlatılmış olan faaliyet türlerine ilişkin bir örnek teşkil etmektedir:

(a) Hem genel nüfus içerisinde hem de kamu kurum ve kuruluşları, yargı organları, özel sektör ve işçi hareketi gibi belirli gruplar içerisinde ekonomik, sosyal ve kültürel haklarla ilgili farkındalığı ve anlayışı geliştirmeye yönelik eğitim ve bilgilendirme programlarının desteklenmesi;

(b) Mevcut yasaların ve idari uygulamaların ve bunların yanı sıra yasa önerilerinin ve diğer önerilerin ve diğer tekliflerin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesine uygunluğunu sağlamak üzere gözden geçirilmesi;

(c) Kamu yetkililerinin ya da diğer ilgili kurum ve kuruluşların talepleri doğrultusunda ya da diğer biçimlerde, ekonomik, sosyal ve kültürel haklarla ilgili olarak teknik öneriler sağlamak ve araştırma çalışmaları yürütmek;

(d) Sözleşme altındaki yükümlülüklerin ne ölçüde gerçekleştiğini ölçebilmek için ulusal ölçekte kıyaslamayı mümkün kılacak verilerin tanımlanması;

(e) Devlet genelinde ya da bölgelerde ya da riske açık grupların yaşadığı yerlerde belirli ekonomik, sosyal ve kültürel hakların ne ölçüde gerçekleştiğini saptamaya yönelik araştırma ve inceleme çalışmaları yürütmek;

(f) Sözleşmede tanımlanan belirli haklara ne ölçüde uyulduğunu izlemek ve bunun sonucunda kamu yetkililerine ve sivil topluma yönelik raporlar hazırlamak; ve

(g) Ekonomik, sosyal ve kültürel haklarla ilgili olarak Devlet içerisindeki geçerli standartların ihlaline ilişkin şikayetleri incelemek.

4. Komite, taraf Devletlerden, tüm ulusal insan hakları kuruluşlarına verilen görevlerde ekonomik, sosyal ve kültürel hakların gereken biçimde dikkate alınmasını sağlamalarını istemekte ve taraf Devletlerin Komiteye sundukları raporlarda hem söz konusu görevlerin ayrıntılarına hem de bu türden kuruluşların konuyla ilgili temel faaliyetlerine ilişkin bilgilere yer vermelerini talep etmektedir.